

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De|| EXTREMA VNCTIO-||NE, ORDINE, ET MATRI-||MONIO.|| SINGVLIS LIBRIS
EX-||PLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Matrimonium Sacramentum esse, probatur ex Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54104)

inter coniuges oriuntur. TERTIVM, immunditia quædam & turpitude ex rebellionem membrorum QVARTVM, intemperantia. His Paulus opponit fidem, dilectionem, sanctificationem, & sobrietatem; in quibus permanendum esse dicit, tanquam videlicet in ipsa Matrimonij celebratione acceptis.

Atque hinc 1. Corinth. 7. vocat donum Dei Matrimonium Apostolus, ut ipsam virginitatem: *Vnusquisque, inquit, donum suum habet ex Deo, unus quidem sic, alius autem sic.* Etr. Theff. 4. hortatur coniuges ut abstineant se à fornicatione, & vas suum possideant in sanctificatione; quam nimirum per Matrimonium antè acceperunt.

CAPVT TERTIVM.

Matrimonium Sacramentum esse, probatur ex Patribus.

ACCEDANT nunc veterum Patrum testimonia quæ mendacij manifesti arguant aduersarios. Calvinus enim lib. 4. Institut. c. 19. §. 34. scribit, neminè ante Gregorium vidisse Matrimonium pro Sacramento datum. Beza in annotat. ad cap. 5. ad Ephes. dicit nusquam Matrimonium appellari Sacramentum à Hieronymo, aut Augustino. Kemnitijs in 2. part. Exam. pag. 125. affirmat ante Augustini ætatem, ostendi non posse, Matrimonio attributam vel ipsam generalem Sacramenti appellationem. SED hæc vel impudentissima mendacia sunt, vel insignis imperitiæ confessio est.

Sanctus LEO I. S. Gregorium annis centum, & quinquaginta præcessit, & tamen in epist. 92. ad Rusticum Narbonensem Episcopum, cap. 4. vocat Matrimonium Sacramentum, & mysterium: *Vnde, inquit, cum societas nuptiarum ita ab initio constituta sit, ut præter sexuum coniunctionem, haberet in se Christi & Ecclesiæ Sacramentum, dubium non est, eam mulierem non pertinere ad Matrimonium, in qua docetur nuptiale mysterium.*

Sanctus IOANNES CHRYSOSTOMVS, qui Augustinum ætate præcessit, homil. 20. in epist. ad Ephes. ut supra citauimus, Mysterium magnum esse affirmat, in coniugio insolubili viri, & sceminae. Neque oportet à Chrysostomo vocabulum

lum

lum Sacramenti exigere, cum Sacramenti vox Latina sit, ille Gracè scripserit.

AMBROSIVS, qui & Augustino, & Hieronymo antiquior est, præter locum supra notatum ex comment. in cap. 5. ad Ephes. lib. 1. de Abraham, cap. 7. loquens de eo, qui alterius nuptam ducere cupit in vxorem: *Qui sic egerit, inquit, peccat in Deum, cuius legem violat, gratiam soluit: & ideo quia in Deum peccat, Sacramenti cœlestis amittit consortium.* vbi docet, non posse Sacramentum cœleste inueniri, vbi contra Dei legem coniugium celebratur.

SIRICIVS Papa Ambrosij æqualis in epist. 1. cap. 4. non appellat quidem Matrimonium Sacramentum; sed quod est maioris momenti, scribit sacrilegium committi, cum alter coniugum, viuentē coniuge, ad aliud coniugium transit. At si Matrimonium contractus tantum civilis esset, non etiam Sacramentum religionis, quo pacto, quæso, sacrilegium in eius violatione committeretur?

Sic etiam Innocentius I. in epist. 9. quæ est ad Probum Matrimonium diuina gratia fundari asserit, dum celebratur. Cyrillus lib. 2. in Ioann. cap. 22. dicit, Christum sanctificasse coniugium, & gratiam nuptiis preparasse, vt aditus hominum in hanc vitam benediceretur.

Sed veniamus ad AVGVSTINVM, ac ostendamus ab Augustino, & nomen Sacramenti Matrimonio attributum, contra mendacium Caluini, & Bezae; & Sacramenti rationem, contra Kemnitij temeritatem.

Nomen igitur Sacramenti tribuit Augustinus Matrimonio, in his omnibus locis. In lib. 9. de Genes. ad literam, cap. 7. lib. de fide, & operibus, cap. 7. lib. de bono coniugali, cap. 7. 8. 15. 17. 18. 24 & 25. lib. de sancta Virginitate, cap. 12. lib. 5. contra Iulianum, cap. 9. lib. 2. de peccato originali, cap. 34. lib. de nuptiis, & concupiscentia, cap. 10. 17. & 21.

Quod autem ratio etiam Sacramenti tribuatur Matrimonio in his locis, probatur his argumentis. PRIMO, quia absolutè, & ordinariè Augustinus hac voce in disputatione de Matrimonio vtitur; nam quæ sunt Sacramenta impropriè, & largo quodam modo, non solent nisi rarò, & cum addito Sacramenta nominari. Exemplum esse potest in eo pane sanctificato, qui dabatur Catechumenis loco Eucharistia;

rificiæ; nam eum panem vocat Augustinus Sacramentum lib. 1. de peccatorum merit. & remiss. cap. 26. Sed id semel tantum fecit, & in eodem loco admonuit, eum panem non esse corpus Christi, & Catechumenis non sufficere ad salutem

SECUNDO, quia in plerisque horum locorum, AUGUSTINUS dicit Matrimonium non esse Sacramentum, nisi in Ecclesia; & per hoc distingui Matrimonium Christianorum à Matrimoniis Gentilium. Libro de bono coniugali, cap. 18. *Innostrarum quippe nuptiarum, plus valet sanctitas Sacramenti, quàm fecunditas veri.* Et cap. 24. *Bonum, inquit, nuptiarum, per omnes Gentes, atque omnes homines in causa generandi est, & in fide castitatis: quod autem ad populum Dei pertinet, etiam in sanctitate Sacramenti.* Et lib. de fide, & operibus, cap. 7. *In ciuitate, inquit, Domini, in monte sancto eius, hoc est, in Ecclesia, nuptiarum non solum vinculum, sed etiam Sacramentum commendatur.* At Matrimonia Gentilium sunt vera, legitima, & largo modo Sacramenta. Nam & Innocentius cap. Gaudemus, de diuort. vocat Sacramentum, Matrimonium infidelium, & ipse etiam Kemnitius pag. 1217 in fine, approbat sententiam Brentij, qui Matrimonium largo modo Sacramentum appellari posse existimat, quia est sanctum vitæ genus à Deo institutum, & commendatum. Ergo Augustinus, cum distinguit Matrimonia fidelium à Matrimoniis infidelium, quod illa Sacramenta sint, hæc non sint; de Sacramento propriè dicto agit, non de Sacramento largo modo sumpto.

Atque hinc etiam colliges, quàm procul absit ab Augustini sententia Ioannes Calvinus, qui Matrimonium cum agricultura, & sutoria arte, atque tonstrina comparauit, quia nihil sit aliud, nisi genus vitæ bonum, & à Deo institutum. Hac enim ratione nihil interesset inter Matrimonia fidelium, & infidelium.

TERTIO probatur, quia Augustinus non obiter dicit, Matrimonium Sacramentum esse: sed id assumit tanquam eertum, ad probandum dogma Ecclesiasticum, quod videlicet Matrimonij vinculum sit prorsus insolubile, vt patet ex toto libro de bono coniugali. At certè hoc argumentum Augustini nihil valeret, si loqueretur de Sacramento lar-

go modo accepto : de quo argumento in sequenti capite plura dicemus.

QUARTO probatur, quia sanctus Augustinus eodem modo loquitur de Matrimonio, & de Baptismo, cum de Sacramento ratione disputat. Nam libr. 1. de nuptiis, & concupiscentia, cap. 10. cum dixisset, Sacramentum Matrimonij manere etiam in eis, qui re ipsa à se mutuo separantur, & alia coniugia ineunt. (Adhuc enim primum vinculum viget, & ideo vterque mœchatur; quia non est illius coniunx, cui adhæret, sed illius, quem deserit) subiungit, idem accidere in Sacramento Baptismi, quod nunquam amitti potest, etiam si quis amissa fide à Christo deficiat. Hæc certè comparatio manifestè declarat, Matrimonium Augustino verissimum Sacramentum fuisse.

SED obiicit Kemnitiuſ pag. 1225. vnum locum Augustini, ex lib. de bono coniugali, cap. 18. vbi Augustinus scribit, nuptias Patriarcharum cum multis fœminis, Sacramentum fuisse coniunctionis Christi cum multitudine nationum totius mundi, quæ conuertuntur ad fidem : nuptias autem Christianorum cum vna tantum vxore, Sacramentum esse vnitatis Ecclesiæ Christo subiectæ. Ex quo loco colligi videtur. Matrimonium apud Augustinum non fuisse Sacramentum, nisi largo modo, prout videlicet aliquid mysticè significat in Christo, & in Ecclesia.

RESPONDEO, non accipit Augustinus nomen Sacramenti eodem modo vbique: id quod vel ex ipso Kemnitio probare possumus. Nam pagina superiore, quæ est 1224. docet Kemnitiuſ, nuptias Christianorum apud Augustinum esse Sacramentum, quia significant coniunctionem Christi cum Ecclesia, & quia Sacramentum sunt, non pati vllò modo polygamiam plurium vxorum simul. Ergo cum Augustinus dicit, polygamiam Patriarcharum fuisse Sacramentum, non accipit Sacramentum eodem modo, quo accipiebat, cum idem nomen tribueret nuptiis Christianorum, quæ polygamiam non admittunt ex eo, quòd Sacramentum sunt.

ADDE, quòd polygamiam Patriarcharum, Sacramentum Christi & Ecclesiæ fuisse, non nisi improprie, & materialiter dici potest: non enim multæ nationes ad Christum conuersæ, sunt multæ Ecclesiæ, aut multæ sponsæ, nisi materialiter,

liter, & improprie; formaliter enim ac proprie, vna tantum est Ecclesia, vna sponsa, vnum corpus. Quare Augustinus largo modo Sacramentum accepit, cum illud scripsit de Patrum veterum polygamia: longè autem aliter eum accepisse, cum de Matrimonio Christianorum ageret, ex argumētis supra allatis facile perspicitur potest.

CAPVT QVARTVM.

Probatnr ratione, Matrimonium esse Sacramentum proprie dictum.

VENIO nunc ad rationes. PRIMA ratio dicitur ab insolubilitate Matrimonij, & Monogamia, quæ est ratio, qua passim vtitur S. Augustinus. Matrimonium Christianorum est vnus tantum cum vna, & omninò insolubile, igitur est Sacramentum conferens gratiam, ac proprie dictum. Antecedens patet ex illo Marci 10. *Qui dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam.* & præterea ex aliis multis testimoniis, quæ infra suo loco adferentur. Consequentia probatur; nam ex eo, quod est vnum, & insolubile, colliguntur duo. PRIMO esse signum sacrum. SECUNDO conferre gratiam: quæ duo Sacramentum proprie dictum efficiunt.

PRIMUM apertè colligitur. Nam illa omnimoda insolubilitas in vnis nuptiis, non potest referri in causam primariam, & certissimam, nisi in signum coniunctionis Christi cum Ecclesia, in quam causam perpetuò Augustinus eam insolubilitatem refert, in libro de bono coniugali. Nam si consideres Matrimonium, vt officium naturæ ad propagandam sobolem, ægrè potest reddi ratio, cur ob sterilitatem coniugis non liceat eam dimittere, aut aliam ducere. Si consideres, vt est in remedium contra fornicationem institutum, cur non poterit vxor perpetuo morbo laborans, dimitti? aut cur non poterit alia duci? Quare habet quidem Matrimonium ex iure naturæ quandam insolubilitatem, vt S. Thomas docet, in 4. dist. 33. quæst. 2. artic. 1. non tamen tantam, quin aliquando ratio dicat, expedire vt soluatur accedente præsertim di-

FF

sponsa-